Poštnina plačana v gotovini.

OBRTNI VESTNIK

Strokovni list za povzdigo in napredek slovenskega obrtništva

„Obrtni Vestnik“
izhaja
mesečno dvakrat, in sicer: vsakega 1. in 15. v mesecu
ter stane celoletno Din 24·—
polletno Din 12·—
posamezna številka Din 1·—

Oficijelno glasilo „Zveze obrtnih zadrug v Ljubljani“ in „Splošne zveze obrtnih zadrug v Mariboru“ ter slovenskih obrtnih društev v Sloveniji.

Nefrankirani dopisi se ne sprejemajo. — Rokopisi se ne vračajo.
Ponatiski dovoljeni le z navedbo vira.
Uredništvo in upravništvo: Ljubljana, Dunajska cesta št. 20.

Cene inseratom:

	Din p
Pri 1× objavi 1/1 str.	600·—
„ „ „ 1/2 „	300·—
„ „ „ 1/4 „	150·—
„ „ „ 1/8 „	75·—
„ „ „ 1/16 „	37·50

VII. letnik. **V Ljubljani, dne 1. julija 1924.** **Štev. 13.**

Novi obrtni zakon.

Pred kratkim se je sešla v Beogradu komisija, katero je trgovinski minister dr. Krizman poveril, da izdela načrt obrtnega zakona, ki naj bi veljal za vso kraljevino namesto mnogih sedanjih pokrajinskih, med seboj bistveno različnih obrtnih redov in zakonov. Dasi gospodarski krogi Slovenije radi slabih izkušenj, ki so jih imeli v pogledu zakona in naredbodaje zadnjih let, dela na novem obrtnem zakonu ne gledajo ravno s prevelikim optimizmom, vendarle inicijativni nastop ministra dr. Krizmana najtopleje pozdravljajo, ker vidijo, da se je končno energično prestopilo k rešitvi za naš obrt, trgovino in industrijo tako važnega vprašanja, kakor je vprašanje izenačenja obrtne zakonodaje.

Kolikor smo se mogli informirati, je komisija za izdelavo načrta novega obrtnega zakona doslej izdelala načrt splošnega dela, ki bazira v glavnem na normativnem sistemu. Kdor bo hotel v bodoče začeti kak obrt, bo moral izpolniti gotove zakonito predpisane pogoje. Le nekateri izrecno našteti obrti bodo iz javnih ozirov podvrženi koncesiji.

Načrt deli obrte v štiri skupine, in sicer v rokodelske, industrijske, trgovske in končno v take obrte, katerih izvrševanje je vezano na posebne pogoje. Podrobnejša zakonska določila kažejo, da so se kombinirali predpisi vseh danes v naši kraljevini veljavnih obrtnih redov, odnosno zakonov, obenem pa da so se vpoštevale tudi izpremenjene povojne prilike in moderna obrtna zakonodaja drugih držav.

Nekaj novega za nekatere pokrajine naše države bo uvedba fakultativnih mojstrskih preizkušenj. Redno se bo morala dokazati usposobljenost za izvrševanje samostojnega rokodelskega obrta, in sicer z izpričevalom o prestani mojstrski preizkušnji ali pa z izpričevali o dovršenju strokovne šole. Kakor kaže, imamo tu najbrž opravka s čl. 11. srbskega zakona o radnjama, ki govori o mojstrskih preizkušnjah, ki pa dejansko niso nič drugega, kakor naše sedanje pomočniške preizkušnje. Vajeniška doba bo znašala dve do tri leta, pomočniška pa dve do štiri leta, torej nekako toliko, kolikor je predpisuje že naš obrtni red. Kdor sam ni usposobljen, ne more vršiti rokodelskega obrta, četudi bi imel usposobljenega namestnika, odnosno poslovodjo.

Glede industrijskih obrtov ostaja komisija v glavnem pri dosedanjih določilih, vendar pa se ozira v veliki meri na naše posebne narodne gospodarske in državnoobrambne interese. Zakonski osnutek predvideva razne ugodnosti, ki naj bi pospeševalno vplivale na razvoj naše domače industrije.

Za trgovski obrt izredno važno je, da projekt novega zakona predpisuje zanj dokaz usposobljenosti, in sicer strokovno in praktično vežbanje.

Četrta skupina obrtov, to so posli, katerih izvrševanje je vezano na posebne pogoje, odgovarja v glavnem našim dosedanjim koncesijoniranim obrtom.

Obrtna dovoljenja in koncesije izdajajo državne upravne kot obrtne oblasti. Sistem, ki je veljal v Srbiji, kjer so te posle opravljale zbornice, s tem odpade.

Zelo važno je, da je komisija sprejela načelo, da imajo obstojati skupne trgovskoindustrijskoobrtniške zbornice. Vprašanje ureditve zbornic se bo rešilo s posebnimi zakonitimi določili v obrtnem zakonu samem.

Obžalujemo, da nam še ni na razpolago podroben načrt obrtnega zakona, da bi nam bilo mogoče, spuščati se v detajlna vprašanja. Vendar pa je že iz gori navedenega sklepati, da se stališče komisije vsaj v glavnem približuje načelom, ki jih v pogledu obrtnega reda zastopajo naše trgovske, industrijske in obrtniške organizacije. Kakor izvemo, je komisija storila pameten sklep, da se hoče glede načelnih vprašanj obrniti že v najkrajšem času do posameznih pokrajinskih gospodarskih korporacij, da podajo svoje mnenje.

Splošne dolžnosti davkoplačevalcev v tretjem četrtletju 1924.

(Opozoritev Trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani.)

I. Hišna najmarina.

Za odmero hišne najmarine za leto 1925. in za leto 1926. v krajih, v katerih so hišni najmarini zavezana vsa poslopja, torej tudi poslopja, ki niso oddana v najem, in za leto 1925. v ostalih krajih so hišni posestniki dolžni, vložiti napovedi v donosu hišne najemščine pri pristojnem davčnem oblastvu do konca meseca avgusta t. l. Izpremembe, ki nastanejo glede višine hišne najemščine izza vložitve napovedi do konca leta 1924., se morajo davčnemu oblastvu naznaniti.

Hišni posestniki, ki ne bi pravilno in točno prijavili hišne najemnine, izgube razen tega, da jih zadenejo kazenske posledice, pravico, sodno zahtevati večjo najemnino od one, ki so jo prijavili davčnemu oblastvu.

Ako ne predloži hišni posestnik napovedi o najemnini v določenem roku in ako se tudi na ponovni poziv ne odzove v treh dneh, se kaznuje v denarju do 100 Din. Ako se pa tudi v nadaljnjih osmih dneh ne odzove pozivu, odpošlje davčno oblastvo na lice mesta uradnega odposlanca, ki sestavi napoved proti povrnitvi efektivnih stroškov, odobrenih po stroškovniku.

Hišni posestniki, katerih v najem dana poslopja nimajo več nego sedem stanovanskih prostorov, so upravičeni ustno napovedati hišno najemnino pri županstvu, ki zbira tako podatke v tabelarnih zapisnikih.

II. Posebna pridobnina.

Za vložitev napovedi za leto 1924. poteče zadnji rok dne 1. julija 1924. Podjetja, ki še nimajo odobrenih računskih zaključkov za preteklo poslovno dobo in torej napovedi še ne morejo predložiti, naj si takoj izposlujejo podaljšanje roka.

III. Davek na poslovni promet.

Davkoplačevalci, ki so zavezani plačevati davek po knjigi opravljenega prometa, so dolžni odpremiti davek za II. četrtletje 1924. do 30. julija 1924. in hkratu predložiti prijavo. Zamudniki se še posebej opozore na svojo dolžnost ali s posebnim pozivom ali z javnim razglasom ter z zapretilom uradne ocene ter rednostnih glob.

Kdor vloži nepravilno prijavo, izgubi pravico pritožbe.

IV. Dospelost direktnih davkov.

Dne 1. avgusta 1924. dospo v plačilo **vsi** direktni davki za III. četrtletje 1924. Davčni uradi so upravičeni jih po 14. avgustu 1914. prisilno izterjavati in zaračunavati poleg 6 % zamudnih obresti še za opomin 4 % terjanega zneska. Za plačilo vojnega davka veljajo posebni roki, ki so razvidni iz plačilnih nalogov.

V. Razgrnitev predpisnih izkazov.

O davkih, ki so jih davčna oblastva odmerila v preteklem četrtletju, bodo razgrnjeni predpisni izkazi prvih 15 dni meseca julija t. l., kolikor niso davčni zavezanci na razgrnitev izven tega roka že bili opozorjeni individualno ali z javnimi razglasi.

O predpisu dohodnine se davčni obvezanci potom občine obveste s posebnimi obvestili, katera nadomeščajo predpisne izkaze, ki so se do sedaj razgrinjali pri občinah.

VI. Dospelost nekaterih perijodičnih taks.

a) Od kuponov ali dividende kakor tudi od tantijem se plačuje 1%na taksa v 15 dneh po odobritvi bilance (tarifna postavka 10., pripomba 5.).

b) Do 15. julija t. l. morajo delniške družbe (denarni zavodi) predložiti davčnemu oblastvu ali finančni upravi seznamek otvorjenih ali tekočih računov v minulem polletju ter za vsak račun prilepiti takso po 20 Din na seznamek (tarifna postavka 37.).

c) Od dopolnilne prenosne takse v letnem znesku nad 500 Din je plačati drugi obrok od 1. do vštetega 15. julija t. l. Kdor ne položi predpisane vsote v določenem roku, plača poleg redne takse 6 % obresti in kot kazen še dvakratni znesek nepoložene takse (tar. postavka 12., pripomba 12., odstavek I., št. 1. in 3.).

č) Dne 31. julija t. l. je plačati takso za pravico, da se točijo pijače, za II. polletje 1924. Če se ta taksa ne plača pravočasno, je kazen trikratni znesek redne takse poleg plačila redne takse. Če točilec ne plača redne takse niti v 30 dneh od dne, ko bi jo moral plačati, se mu odvzame pravica do točenja pijač.

Ali sme pivovarnar izdelovati sode?

V pričujočem primeru gre za vprašanje, ali sme pivovarnar izdelovati sode? Iz besedila § 37., 2. odstavka, obrtnega reda je razvidno, da sme produkcijski obrtnik **za potrebe svojega obrata** izdelovati one pripomočke, ki se uporabljajo pri običajni prodaji izdelkov, kot ovoji itd. Potemtakem je pivovarna brezdvomno k gornjemu opravilu upravičena ter sme v ta namen zaposlovati tudi sodarske pomočnike — ali vajencev ne — ter jim izstavljati veljavna službena izpričevala o pomočniški uporabi.

Pazimo na naš naraščaj!

Skrb za obrtniški naraščaj je danes pač eno izmed najbolj perečih vprašanj obrtništva. Od vzgoje dobrega naraščaja je najbolj odvisen bodoči položaj obrtništva, kajti samo izvrstno izvežban, za svoje naloge dobro pripravljen naraščaj bo mogel dati obrtništvu oni polet, ki ga bo dvignil na stopnjo, ki mu v naši državi pristoja. Zato je predvsem naloga učnih mojstrov, da svoje obveznosti glede vzgoje vajencev vestno izpolnjujejo. S tem vprašanjem se peča tudi tov. F. Novak iz Maribora v nekem članku, v katerem se zgraža nad tem, da se je strast kajenja tako razpasla med naraščajem. Slučajno je videl gručo obrtnih vajencev, ki so kadili prav po turško. Bledi obrazi, vdrte oči, vse to povzročeno ponajveč vsled kajenja, je narekovalo tovarišu Novaku opomin na naše mojstre, v katerem med drugim pravi:

Po mojem mnenju smo v prvi vrsti mi učni mojstri dolžni, da učence navajamo k vsemu dobremu, kar bo vajencu za njegovo bodočnost koristilo; da mu dajemo lep vzgled, povemo, kaj je njegovemu zdravju škodljivo. In najbolj je mlademu človeku za njegova pljuča škodljivo kajenje; tobačni nikotin je naravnost za mladino strup.

Torej, mojstri, začnimo v tem oziru z vajenci z lepim. Če pa to ne bi zaleglo, pa s kaznijo, katera naj ne bo pretepanje, da ga fizično pokvariš, marveč je na razpolago drugih kazni, ki pri mladini bolj zaležejo. Spominjam se, kako me je kot učenca moj mojster za kazen, ko so drugi učenci ob nedeljah imeli prosto, postavil za eno uro pred odprta vežna vrata kot v sramoto, da sem čistil razno obrtno orodje. Ta kazen je zalegla, posebno ko so mi to drugi učenci predbacivali. Pomagalo pa je, in sem svojemu mojstru še danes za to hvaležen.

Učenec je učnemu mojstru izročen ne samo v strokovni uk, marveč tudi, da skrbi za njegov telesni razvoj. Vsled tega mora učni mojster vedeti, kje se njegov učenec v svojem prostem času nahaja in kako se obnaša, v katere družbe zahaja in končno, v kakih društvih in kakih organizacijah je vpisan.

Zakoni, ki so izdani v dobri veri, da ščitijo mladino na splošno, pa tudi obrtne učence, da se mladine fizično preveč ne izkorišča, so gotovo na mestu. Samo ne vem, zakaj se tudi ne izvajajo povsod enako. Sicer je popolnoma prav, da zakon prepoveduje učenca tepsti, ker je to za kulturnega človeka nedostojno, toda če učenca malo ostreje okregaš, pa prideš z zakonom v konflikt, ali pa naletiš na velike proteste s strani staršev, kar pa ni prav in tudi ne koristno za učenca, ker se mu s tem nudi potuha, ki ga še bolj pokvari.

Tudi so bili slučaji, da je bil v šoli učenec ostreje kaznovan od učitelja. Učitelj pa je bil od mojstra pozvan na odgovor. Tako početje od strani mojstra slabo vpliva na učenca in taki slučaji vzbujajo pri učencih odpornost proti učiteljem. Učencem potem šola nič ne koristi.

V ta zaščitni zakon naj bi se še dodalo, da se učencem prepove, da se organizirajo pri katerikoli politični stranki, kjer se učenec gotovo ne vzgaja za bodoči poklic, marveč za političnega agitatorja in nezadovoljneža, ki že kot učenec dela proti svojemu učnemu mojstru, misli samo na shode in druge take, njemu kot učencu in za razvoj v stroki škodljive stvari.

Učence naj v prostem času zbirajo obrtne zadruge ali obrtna društva, katera naj jim dajejo primerno in poučno zabavo itd.

V okvirju obrtnih zadrug ali društev se naj daje učencem razvedrilo in potrebni pouk, ki ga ne more, recimo, dobiti pri mojstru ali v šoli.

Vajenci bi se mogli vzgajati bolj uspešno, ako bi imeli vajeniške domove. Teh zaenkrat žalibog nimamo in ni upati, da jih dobimo, ker država za take institucije nima podpor, dasi bi se morala zavedati, da ji ravno dobro obrtništvo podaja garancije večjega blagostanja in bogastva. Dokler nimamo domov, mora vsak mojster nadzorovati svojega učenca ter skrbeti, da postane iz njega danes ali jutri dober pomočnik in še boljši bodoči obrtnik.

Omeniti moram tudi, da sem opazoval v delavnicah pa tudi izven delavnic učence in mlade povojne pomočnike. Opazil sem, da je medvojni in povojni čas na učence in mlade pomočnike zelo slabo vplival. Pomanjkanje zanimanja za poklic, mnogokrat celo trma, zaspanost pri učenju. Napredek v stroki je mnogemu postranska stvar, ker si misli: ej, kaj se bom učil, ko postanem pomočnik, me mojster mora po letni kategoriji plačati, ali kaj znam ali ne. To je naša rak-rana, ki ne daje možnosti za obrtniški napredek.

Gori navedena dejstva nam nalagajo dolžnost, da posvečamo več pažnje našemu obrtnemu naraščaju. Vzgajajmo ga v duhu strokovnoobrtnega napredka, preprečujmo vse, kar bi učenca oviralo, da iz njega postane dober in sposoben obrtnik, od katerega je odvisna tudi boljša bodočnost našega obrtnega stanu ter vse naše države.

Ali sme izdelovati knjigovez tudi galanterijske predmete?

Fine kasete, šatulje, pisalne mape, listnice in finejše torbice za ženske je smatrati za take galanterijske predmete, ki jih je upravičen izdelovati tudi knjigovez.

Tehnika dela pri izdelovanju navedenih predmetov je ista, kakor je lastna knjigovezu, t. j. prirezovanje, vezava, obšivanje in prikrojevanje, potanjevanje, vtiskanje, zavihavanje in lepljenje usnja,

tkanine, papirja in imitacij. Od vseh štirih vrst rokodelskih obrtov v točki 44. § 1. obrtnega reda (knjigovezi, tokarji, izdelovalci usnjenega, galanterijskega in pa kartonažnega blaga) je v praksi delokrog knjigoveza najširši. Ta je usposobljen tudi za izdelavo predmetov, ki spadajo v delokrog ostalih treh obrtnih panog, torej tudi galanterijskega blaga. So primeri, ko se bavijo knjigovezi pretežno z izdelovanjem galanterijskega blaga in kot taki se označujejo za galanterijske knjigoveze. Glede izdelovanja torb in torbic bi se napram torbarjem (§ 1., točka 28., obrtnega reda) mogla označiti meja s tem, da je torbarsko delo bolj grobo in enostavno ter pri njem prevladuje obšivanje in obrobljevanje.

Občni zbor Zveze obrtnih zadrug v Ljubljani.

(Nadaljevanje referata zveznega podnačelnika gospoda Franca Ravnikarja o «Prostovoljni bolniški blagajni samostojnih obrtnikov».)

(Konec.)

Zveza obrtnih zadrug se v polni meri zaveda težkega dela, ovir in zaprek, ki bodo nastale pri ustanavljanju te prepotrebne obrtniške naprave. Dejstvo je, da bo naletela na najhujše ovire pri obrtništvu samem, ki potrebe zavarovanja še dovolj ne občuti. Pokazalo pa se je, da se podeželsko obrtništvo za ustanovitev bolniške blagajne zavzema in da si lastno bolniško blagajno želi. Zveza se zaveda, da bo le s težavo pridobivala bolniški blagajni članov, toda izvršujoč svojo nalogo bo zastavila vse sile, da se mojstrska bolniška blagajna tudi udejstvuje. Koristi, ki jih bodo imeli člani, gotovo ne bodo tako sijajne; čim več pa bo imela bolniška blagajna članov in čim bolj se bo razvijala, tem večje bodo tudi koristi.

Delavstvo ima danes zaščito zoper bolezen in nezgode v zakonu za zavarovanje delavcev, ki prav občutno obremenjujejo tudi obrtnikov žep. Zakon je obrtnika prisilil, da pomaga svojemu pomočniku in vajencu pri tej zaščiti — ali pa ni obrtnik samemu sebi in svoji družini tudi dolžan, da se zavaruje zoper bolezen in onemoglost? Če je mojster vsled bolezni delanezmožen, je njegovo podjetje oškodovano. Obrtnik nosi v svoji delanezmožnosti dvojno škodo, in sicer, da je podjetje oškodovano, drugič pa, da je bolezen sama zvezana z velikimi stroški. Če zboli pomočnik, je oškodovano podjetje, sam pa črpa za čas bolezni bolniško podporo, katero mu je pomagal zbirati tudi mojster.

Tudi naloga obrtnika je torej, da se zavaruje za slučaj bolezni in onemoglosti, da vsaj deloma nadomesti škodo, ki mu jo povzroči bolezen, da se vsaj deloma zavaruje za slučaj onemoglosti. Zakon o zavarovanju delavcev je prisilil vse sloje, da prispevajo k delavski zaščiti zoper bolezen in nezgode — obrtništvo pa mora združiti svoje moči in ustanoviti svoje zavarovanje, o katerem bo samo odločalo in od katerega bo imelo samo koristi. Zato predlaga zvezno načelstvo:

1.) da sklene občni zbor ustanovitev «Bolniške blagajne Zveze obrtnih zadrug» s sedežem v Ljubljani za območje ljubljanske, odnosno tudi mariborske oblasti po predstoječih glavnih smernicah;

2.) da zvezno načelstvo po končanih predpripravah skliče ustanovni občni zbor bolniške blagajne.

Po daljši debati, ki je bila soglasna s tem, da se prostovoljna bolniška blagajna ustanovi, se je soglasno sklenilo, da naj zveza deluje na ustanovitvi te institucije.

G. Filip Ogrič je stavil nato naslednje zahteve, ki naj se izvedejo:

1.) da se zastavijo vse sile in deluje vedno na to, da se delavsko zavarovanje decentralizira in urad kolikor mogoče skrči in s tem omogoči znižanje prispevkov;

2.) glede Obrtne banke v Beogradu, da se deluje z vsemi sredstvi na to, da pri določitvi kreditov odločajo odbori, ki naj jih določijo posamezne oblasti in obrtniška zastopstva;

3.) da smo proti vsakemu obligatornemu, centraliziranemu mojstrskemu zavarovanju;

4.) da se obrtnonadaljevalne šole podržavijo;

5.) da se na drugem občnem zboru pojasni, kaj se je tozadevno ukrenilo.

Glede **mojstrske preizkušnje**, o kateri je dal potrebna pojasnila g. dr. Pless, se je mnogo debatiralo in se je končno izrazila želja, da naj zveza deluje na to, da se uvede obligatorna mojstrska preizkušnja.

Pri **Raznoterostih** se je soglasno sklenilo, da se bo prosilo ministrstvo trgovine in industrije, da naj se zvišajo redovne kazni 20kratno. Potem, ko je podal g. zvezni načelnik še razna pojasnila na vprašanja delegatov, je zaključil zvezni občni zbor ob pol 2. uri popoldne.

Razno.

Minister trgovine in industrije o naših gospodarskih vprašanjih. Minister trgovine in industrije dr. H. Krizman je sprejel pretečeno soboto tajnika trgovske in obrtniške zbornice g. Ivana Mohoriča in mu podal glede najvažnejših aktuelnih vprašanj našega trgovstva sledeče informacije: Na vlogo Zveze gremijev, da bi se ji dovolilo sodelovanje v komisiji za izdelavo enotnega obrtnega reda za vso državo, je izjavil g. minister, da je splošni del obrtnega reda, ki ga je izdelala interna komisija strokovnjakov v trgovinskem ministrstvu, sedaj razposlan vsem oddelkom ministrstva, da skličejo anketo interesiranih stanovskih in strokovnih korporacij ter naberejo gradivo in predloge za širšo konečno anketo, ki se bo v tej zadevi vršila pozneje v Beogradu in katera bo imela definitivno redigirati ves zakon. Za izvoz vina na Češkoslovaško v okviru nove ravnokar sklenjene pogodbe bodo pooblaščene trgovske in obrtniške zbornice, da izdajajo interesentom izvozne certifikate. Interes našega gospodarstva gre za tem, da se češki trg za naša vina trajno pridobi in osvoji, ne pa, da se momentano izvozi tja neka količina vina, ki bi nam pokvarila sloves naših vin za bodoče kupčijske stike. G. minister je poudarjal, da gre pri tej pogodbi v prvi vrsti za interese slovenskega vinogradništva, ki razpolaga z najboljšimi kvalitetami vina, in izrazil nado, da bo trgovska zbornica te interese našega gospodarstva ter želje ministrstva pri izdajanju certifikatov upoštevala. Na pripombo, da je zadnja naredba o znižanju prevozne tarife za prevoz moke v pasivne kraje za našo mlinsko indu-

strijo, kakor tudi za prehrano Slovenije neugodna, ker se po njej Slovenija ne šteje med pasivne kraje v prehranjevalnem oziru, je minister pripomnil, da je že svoječasno stavil ministru saobračaja predlog, da naj velja znižanje voznine tudi za dovoz žita v mline v Sloveniji in za izvoz moke iz teh mlinov. Sedanja naredba favorizira namreč samo vojvodinsko mlinarsko industrijo. Konečno je sporočil g. minister, da je na zbornično spomenico glede kvarnega konkurenčnega vpliva 30 % znižanja tranzitnih tarif za jadranski promet, stavil prometnemu ministru predlog, da se zaenkrat vsaj kot najnujnejša odpomoč dovoli enak popust za izvoz lesa iz Slovenije k morju. Minister pričakuje, da bo njegov predlog ugodno rešen.

Sestanek trgovskih in obrtniških zbornic v Padovi. Na vabilo Zveze trgovskih zbornic treh Benečij (Veneto, Julijska in Tridentinska Benečija) so se sestali dne 14. junija t. l. v Padovi zastopniki naših in benečanskih trgovskih zbornic. Na tem, za poglobitev gospodarskih odnošajev izredno važnem sestanku se je sklenila resolucija, ki bo predložena vladam obeh držav in v kateri se v glavnem zahtevajo čimprejšnja sklenitev in uveljavljenje trgovinske pogodbe med obema državama, olajšave pri carinskih, policijskih in sanitarnih manipulacijah v svrho pospešitve železniškega prometa, uvedba direktnih tarifov, zgradba železniške proge Gorica-Ajdovščina-Hotedršica-Logatec itd. Na sestanku so zastopali trgovsko in obrtniško zbornico za Slovenijo industrijec g. Hieng ter gg. Mohorič in dr. Pless.

Občni zbor Pokrajinske zadruge trgovskih vrtnarjev za Slovenijo v Ljubljani se je vršil v nedeljo, dne 22. junija t. l. dopoldne v salonu restavracije «Pri starem tišlerju» v Ljubljani. Udeležilo se ga je 13 članov, za obrtno oblast g. dr. Kodré, za Zvezo obrtnih zadrug zvezni tajnik g. I. Kaiser. Zadružni člani s Štajerskega se občnega zbora niso udeležili. Občni zbor je vodil zadružni načelnik g. Viktor Korsika. Iz tajniškega poročila posnemamo, da se je na inicijativo zadruge v prošlem letu ustanovil «Savez trgovskih vrtnarjev Jugoslavije». Delovanje zadruge je bilo v preteklem letu dokaj živo in je zadruga kljub raznim notranjim težkočam posvečala vso pažnjo, da kar najbolj zaščiti interese svojih članov. Zadruga stremi za tem, da bi postalo vrtnarstvo rokodelska obrt. Zadruga je imenovala za častnega člana gospoda Alojzija Korsiko, ki je obhajal pred kratkim svojo 76 letnico in 50 letnico samostojnega obrtovanja. G. Alojzij Korsika je v svoji požrtvovalnosti poklonil zadrugi ob tej priliki dve ustanovi po 75.000 K, skupaj 150.000 K, iz katerih naj dobivata dva revna vrtnarska vajenca ustanovo po 6000 K letno in to tekom dveh let. Občni zbor je izrekel g. Alojziju Korsiki, ki je bil na občnem zboru navzoč, najtoplejšo zahvalo. Iz računskega zaključka za leto 1923. sledi, da je bilo stanje blagajne sicer povoljno, da pa je mnogo članov še v zaostanku z zadružno članarino in doklado. Pri spremembi pravil se je sklenilo, da znaša vajeniška učna doba tri leta, sprejemnina vajencev 15 Din, oprostnina pa 25 Din. Po predloženem proračunu za leto 1924. znaša članarina z doklado letno 170 Din za mesto in 150 Din za deželo. Proračun izkazuje letnega primanjkljaja 275 Din. Iz raznih debat je bilo opažati, da je med člani mnogo takih, ki se za zadrugo živo zanimajo, da pa v zadrugi prevladujejo tudi notranje težkoče, katere je treba radi svojega značaja na vsak način odpraviti. Po jako živi in objasnjujoči debati je zadružni načelnik g. Viktor Korsika zaključil občni zbor ob 2. uri popoldne.

Občni zbor «Obrtne zadruge rokodelskih in dopuščenih obrtov v Logatcu» se je vršil v nedeljo dne 11. maja t. l. Otvoril ga je zadružni načelnik g. Karel Iglič, ki je podal tudi blagajniško poročilo. Pri tajnih volitvah načelnika in podnačelnika je bil izvoljen za načelnika g. Karel Iglič, krojač v Dol. Logatcu, za podnačelnika pa g. Jakob Zitko, kolar v Dol. Logatcu. V odbor pa so bili izvoljeni gg.: Ivan Čuk, krojač; Franc Grom, mizar; Anton Tešar, ključavničar; Ivan Peligoni, pek; Franc Molk, čevljar; Ivan Mrlak, strojar; Valentin Novak, mizar; Andrej Rozman, mizar. Za namestnike pa gg.: Matija Logar, pek; Ivan Brus, mizar; Franc Maček, čevljar; Ivan Škvarca, ključavničar; Jožef Vončina, kolar; Jožef Gabrovšek, kovač; Ivan Sedej, čevljar, in Franc Homovec, čevljar. Za blagajnika je bil izvoljen g. Franc Grom, mizar. Tajniško mesto je prevzel začasno in brezplačno g. Riko Korenc, učitelj. Po debati glede premembe zdravnika je zaključil g. načelnik občni zbor.

Protektorat Ljubljanskega velesejma. Njegovo Veličanstvo Kralj je blagovolil prevzeti protektorat nad letošnjim velesejmom v Ljubljani in poda s tem tej prireditvi največji sijaj. Ta vest bo kot lansko leto po vsej državi vzbudila med vsemi pridobitnimi krogi veliko radost. Značilno je, da se je Njegovo Veličanstvo Kralj že prilikom osebnega obiska na lanskoletnem velesejmu zelo zanimal za našo industrijo, obrt in trgovino. Najvišje odlikovanje našega priljubljenega velesejma bodo gotovo znali ceniti razstavljalci s čim lepšo izložbo.

Organiziranje vajencev v političnih organizacijah. Zadruga ključavničarjev v Ljubljani in zadruga krovcev sta sklenili, da zadrugi pripadajoči vajenci ne smejo biti organizirani v nobeni politični organizaciji. Če bi bili vajenci kljub temu člani takih organizacij, je to zadosten povod, da se učno razmerje razdre. Ta odločba se bo odslej stavila tudi v učne pogodbe. Zveza obrtnih zadrug se povsem strinja s tem sklepom in priporoča vsem zadrugam, da napravijo tudi take sklepe.

Gospodarska zadruga mizarskih mojstrov v Ljubljani. Pred leti se je osnovala v Ljubljani gospodarska zadruga mizarskih mojstrov v Ljubljani, ki pa radi raznih težkoč svojega delovanja ni mogla razviti. V zadnjem času pa se je pojavilo zopet živahnejše gibanje, da se zadruga oživi. Če bodo mizarski mojstri stopali solidarno in v strnjenih vrstah tudi na gospodarskem polju, bo to gotovo rodilo le njim samim povoljne uspehe.

Tečaj za krojače v Mariboru. Urad za pospeševanje obrti v Ljubljani je otvoril 11. m. m. v Mariboru prikrojevalni tečaj za krojačice. Tečaja se udeležuje skupno 43, med temi je 6 krojačev, druge so mojstrice in pomočnice. Po zaključku damskega tečaja se otvori tečaj za moško krojno risanje. Vodja tečajev je strok. učitelj Knafelj Alojzij pri uradu za pospeševanje obrti.

O obsegu pleskarskega, slikarskega in ličarskega obrta. K članku pod gornjim naslovom, priobčenim v zadnji številki našega lista, smo dobili sledeči dopis: Dopisnik izjavlja, da imajo pleskarji in ličarji, t. j. ličarji mobilij pravo do vseh izdelav na lesu in kovinah, t. j. na železju in sploh vse izdelave, oni pravico izdelovati. Proti temu imamo pomislek sedlarji in izdelovalci vozov, ker je vsak voz delan le iz lesa in železa. Ako imajo tudi to pravico le pleskarji, kam naj se podredi izdelovanje vozov? Ali hoče dopisnik spraviti sploh s sveta ta obrt? Poglejmo si veliko mesto Zagreb, kjer se pleskarji sploh ne vtikavajo v dela pri vozovih, kar se to dogaja posebno v Ljubljani. Drugod po Sloveniji tega ne poznajo. Že v l. 1924. je bila sklicana anketa, in sicer 5 voznih izdelovalcev in 5 pleskarjev. Ker pa na tej anketi nismo prišli do nikakega zaključka, se je stvar opustila. Tudi je bila zadruga sedlarjev in ličarjev vozov obveščena iz Beograda, da se do uveljavljenja no-

vega obrtnega zakona dela še naprej tako, kakor doslej. Mi nismo imeli nič proti temu ter smo molčali. Ker se pa zopet to pojavlja v časopisju, je naša dolžnost, da stavimo predlog, naj se že enkrat za vselej, vsaj v časopisju, opusti ta nadaljnja gonja, kdo bo delal to in kdo ono. Priporočal bi obema zadrugama, t. j. Zadrugi sedlarjev in ličarjev vozov ter Zadrugi pleskarjev in slikarjev, naj predlagata vsaka po 3 ali 4 ali po dogovoru še več starih mojstrov obeh strok, ki so izdelovali svoja dela pred 30 in še več leti, nikakor pa ne mlade, ki so delali v času vojne po avtodelavnicah itd. ter si danes na vsak način lastijo pravico izdelovanja vozov, česar tudi po izjavah izvedencev faktično niso zmožni. Tako naj bi se dala podlaga za nov obrtni zakon, ki naj bi dal vsakemu obrtu svoje pravo. Stvar pa bo rešilo Ministrstvo trgovine in industrije in ne časopisi, ker smo obrtniki vseh strok dandanes radi velikih davkov vsi primorani boriti se z največjo pazljivostjo. Zato si ne odjedajmo potrebnega življenskega pripomočka ter bodimo složni vsak v svojem obrtu, katerega smo se učili ter ne posegajmo v druge. — Iv. Černe, podnačelnik Zadruge sedlarjev. (Op. ured.: Članek, na katerega se nanaša ta dopis, je v informacijo tukajšnjega obrtništva navajal primer, kakšno stališče zavzemajo češki obrtniki. Obenem se je izrecno pripominjalo, da običaji in praksa včasih premikajo mejo med obsegom enega in drugega obrta, odgovarjajoč krajevnim in časovnim razmeram. Če bi bil gospod pisec zgorajšnje notice te pripombe uvaževal, bi dotičnega članka ne smatral za polemičen, temveč za strokovno informativen.)

Kuluk. Določila o kuluku, ki so se uveljavila s finančnim zakonom o proračunskih dvanajstinah za mesece julij, avgust in september l. 1923., so se ukinila s čl. 289. finančnega zakona za leto 1924./1925. Hkratu se je prepustilo oblastem, okrožjem, županijam, okrajem in občinam, da vzdržujejo ceste, poverjene njih upravi in vzdrževanju, ali z doklado ali s kulukom, na način kakor to odredi minister za zgradbo s posebnim pravilnikom. Ta pravilnik je minister za zgradbe že sestavil in se v doglednem času objavi v «Uradnem listu.»

Na tehnični srednji šoli v Ljubljani bodo v šolskem letu 1924./25. otvorjeni naslednji oddelki: 1.) višja stavbna šola; 2.) višja strojna šola; 3.) stavbna rokodelska šola; 4.) strojna delovodska šola; 5.) elektrotehnična delovodska šola; 6.) mizarska in strugarska mojstrska šola; 7.) kiparska in rezbarska šola; 8.) ženska obrtna šola; 9.) javna risarska in modelirska šola. Vse podrobnosti glede sprejema so razvidne iz razglasa v Ur. listu št. 52, z dne 12. junija 1924. in iz objave na razglasni deski v vestibulu zavoda. Koncem tega tedna izide prvič po prevratu šolsko izvestje, ki vsebuje poleg drugih podatkov organizacijo zavoda in sprejemne pogoje ter učne načrte posameznih oddelkov. Interesentom je izvestje na razpolago pri ravnateljstvu zavoda proti povrnitvi tiskovnih stroškov v znesku 12·50 Din s poštnino vred.

Kdo sme prodajati denaturiran špirit? Po razpisu generalne direkcije posrednih davkov z dne 19. februarja 1924. je prepovedano prodajati denaturiran špirit v vseh prodajalnah, v katerih se točijo pijače na drobno ali na debelo. Potemtakem je prepovedano prodajati denaturiran špirit v vseh onih prodajalnah, v katerih se pijače pretakajo v manjše posode, kjer se pa pijače ne pretakajo, se sme brez ovire prodajati tudi denaturiran špirit. Denaturiran špirit smejo torej prodajati špecerijske trgovine, ki prodajajo poleg ostalega blaga tudi alkoholne pijače v zaprtih, originalnih steklenicah, ako se v prodajalni ne odpirajo in ne pretakajo v manjše posode in tudi v prodajalni ne polnijo.

Direktni transporti lesa za Anglijo. «Intercontinentale, jugoslov. transportna in prometna d. d. v Ljubljani», naznanja, da bo parnik «Cypria» koncem tega in začetkom drugega meseca vkrcaval v Trstu blago za angleški luki Belfast in Glasgow. Za transporte lesa se bodo računale sledeče postavke: mehak rezan les do 6 m dolžine: od Bord Trst do Belfast Bord, oziroma Glasgow Bord Sh 62/6 per Standart, prištevši pristojbine ukrcanja Lit 1.50 za kubični meter. Trd rezan les do 6 m dolžine: od Bord Trst do Bord Belfast in Glasgow Sh 35/1 za 1000 kg, prištevši pristojbine ukrcanja Lit 2.50 za 1000 kg.

Delavnice bivše južne železnice. Upravni odbor Donavsko savsko-jadranske železnice (prejšnje južne železnice) namerava pretvoriti delavnice na Dunaju in v Gradcu v posebno delniško družbo. Nova družba, ki je v ozkih stikih z delniško družbo «Metallum» v Berlinu, hoče izdelovati povsem druge produkte, kakor jih izdelujejo sedanje delavnice. Sedanje obratovanje delavnic kljub velikemu obsegu in visokim investicijam ne donaša nikakega dobička.

Najnovejše določbe zakona o taksah in pristojbinah. Zveza trgovskih gremijev in zadrug v Sloveniji v Ljubljani je izdala jako pregledno knjižico o «Najnovejših določbah zakona o taksah in pristojbinah», ki jo je sestavil davčni konzulent Trgovske in obrtniške zbornice, gospod Fran Žagar. Knjižica je alfabetično urejena in obsega pregled vseh pristojbin, ki pridejo za naše poslovne kroge v poštev. Vsebuje tudi celo vrsto važnih pojasnil, kdaj in kako je plačati posamezne takse, kar je posebno važno, ker se pri nejasnosti zakona o taksah pojavljajo pogosto dvomi in negotovosti. Knjižico, ki je potrebna vsakemu obrtniku, prav toplo priporočamo. Cena je 15 dinarjev, s poštnino 16 dinarjev. Naroča se pri Zvezi trgovskih gremijev v Ljubljani.

Statistika brezposelnosti. Na Poljskem je bilo po stanju dne 5. aprila 1924. 107.741 oseb brezposelnih, dočim jih je bilo dne 1. januarja 1924. le 67.581. Število je že v prvem mesecu narastlo na 100.530, doseglo dne 8. marca 1924. najvišjo izmero 118.247, a je proti koncu meseca marca 1924. padlo na 112.583. — V Avstriji se je število brezposelnih oseb, ki je znašalo koncem meseca januarja 1924. še 119.766, znižavalo od meseca do meseca in je znašalo koncem meseca aprila le še 84.180. Tekom meseca aprila je dobilo 22.730 brezposelnih oseb zopet primerno delo. — V Belgiji je bilo dne 5. aprila 1924. le 13.755 oseb brezposelnih, to je le približno 3·7 % vseh pri bolniških blagajnah zavarovanih oseb. Brezposelnost je zadnje mesece stalno na isti višini, ker je bilo v mesecu februarju 1924. 3·8 in v mesecu marcu 1924. 3·58 vseh zavarovanih oseb brezposelnih. — Na Angleškem brezposelnost izza jeseni prejšnjega leta stalno nazaduje. V septembru leta 1923. je znašala še 11·3 %, koncem leta 9·7 %, koncem aprila pa le še 7·5 % v strokovnih zvezah včlanjenih oseb.

Običaji za trgovino z lesom na Ljubljanski borzi. Pri Trgovski in obrtniški zbornici v Ljubljani deluje ožji odbor na ugotovitvi uzanc za trgovino z lesom na naši borzi. Našo zvezo zastopa v ožjem odboru zvezni podnačelnik gospod Franc Ravnikar.

Obrtniki,
naročajte vsi „Obrtni Vestnik“!

Okrožni urad za zavarovanje delavcev v Ljubljani nas naproša za objavo sledečega svojega ukrepa: Počenši z mesecem julijem t. l. urad plačilnih nalogov, ki znašajo na mesec 30 Din in manj, ne bo več razpošiljal vsak mesec, temveč za tri mesece skupaj tako, da bodo obsegali prihodnji plačilni nalogi mesece julij, avgust in september itd. Gg. delodajalci, ki bi s tem ne bili zadovoljni, se naprošajo, da to sporoče uradu po dopisnici, sklicujoč se na opr. št. X-9448/24, na kar se jim bodo dostavljali plačilni nalogi kakor doslej za vsak mesec posebej.

Sajenje sladkorne pese. V letu 1924. je v Evropi posajenih 1,993.000 ha zemlje s sladkorno peso, dočim je bilo leta 1923. obsejanih s to peso le 1,634.000 ha. V naši državi je letos posajenih s sladkorno peso 45.000 ha, leta 1923. pa je bilo posajenih le 29.000 ha.

Taylorjev sistem in goslači. Neverjetno bi se zdelo človeku, da je mogoče učiti se dve pologe na goslih zaeno in tako še enkrat hitreje vežbati — in vendar je temu tako. Goslači vsega sveta so doživeli veliko senzacijo. Iznajditelj tega «taylorizma gosli» je Bedřih Voldan, profesor na konzervatoriju v Pragi. Ta «prevrat» v pouku goslačke umetnosti je produkt dolgoletnega dela. Kakor je znano, imata dve pologi na goslih sorodno označbo za prste tako, da se osem polog zniža v štiri. To sorodnost je prof. Voldan vzel za temelj svoje reformne sestave in ustvaril monumentalno metodično delo. Sestava obsega tri dele: Novo šolo polog (s katero se lahko začne po navežbanju prve pologe kakršnekoli šole), 80 pesmi in 40 študij, kar znači velikanski materijal na par straneh, če se primerja z drugimi šolami. V pesmih so zastopane najlepše melodije češkoslovaške, jugoslovanske, angleško-ameriške in nemške (s tekstom). Vpoštevamo li, na pr. da se vsaka od 80 pesmi more izvajati v dveh pologah (v sorodni pologi tako rekoč brez vežbanja), kar znači 160 pesmi, katere bi vse — po starih sestavah — bilo potrebno tiskati; vendar Voldanova metoda omogoči to za polovico hitreje in ceneje. Ravno tako se nauči goslač obenem v omenjenih 40 študijah obe pologi obenem. To so na glasovitem praškem konzervatoriju takoj pravilno cenili in metodo upeljali na zavodu. Ministrstvo prosvete in Češka akademija znanosti in umetnosti, priznavajoč dalekosežni pomen dela, sta podelila avtorju podporo za prevode teksta, da je omogočeno razširjenje dela, ne samo po Evropi, ampak tudi preko Oceana (vse vrlo važne metodične analize so obširno v omenjeni šoli podane, in sicer: češko, jugoslovansko, angleško in nemško, posebno pa v brošurah v francoskem, laškem, ruskem, ukrajinskem in poljskem jeziku). Strokovnjaki priznavajo, da je to delo brezprimerno v vsej svetovni literaturi, tako s sestavnega stanovišča kot z melodičnega in muzikalnega.

Letošnji Ljubljanski velesejem, ki se vrši od 15. do 25. avgusta, je zopet deležen najvišjega odlikovanja pokroviteljstva Nj. Vel. Kralja. Že prilikom lanskoletnega velesejma se je Nj. Vel. Kralj živo zanimal za prilike naše industrije, obrti in trgovine, se pohvalno izrazil in zagotovil, da nas letos zopet počasti s svojim najvišjim obiskom. Apeliramo na vse razstavljalce, da svoje izložbe čim najlepše privrede. Lanskoletna vest o visokem pokroviteljstvu je vzradostila vse kroge in bila povod velike udeležbe kupcev in posetnikov iz vseh krajev naše države. Letošnji velesejem obeta biti sijajna narodno-gospodarska manifestacija; zastopana mora biti vsa slovenska industrija, obrt in veletrgovina. Prijavite se vsi takoj, da vsi polnoštevilno manifestiramo za razvoj našega narodnega gospodarstva. Ne pokažimo se tudi nevrednim velikemu zanimanju kupcev-obiskovalcev Srbov in Hrvatov za naš velesejem, ki ga posetijo v največjem številu.

Občinske nabave in davek na poslovni promet. Finančna delegacija v Zagrebu je v nekem konkretnem primeru odločila, da občinske blagajnice ob izplačilu občinskih dobav niso dolžne pobrati 1 % davka na poslovni promet in 1 % prispevka za nabavljalne zadruge, ampak je ta dolžnost omejena le na državne blagajne ob izplačilu državnih nabav.

Nameravani velesejem v Beogradu — se letos ne vrši. Vsled prekratkega časa za pripravo velesejma v Beogradu se isti letos ne vrši.

Izdajatelj konzorcij «Obrtnega Vestnika».
Odgovorni urednik Engelbert Franchetti.
Tiska Delniška tiskarna, d. d. v Ljubljani.

KOLESA
IN VSE POTREBŠČINE
VAM NUDI NAJCENEJE IN NAJBOLJŠE
J. GOREC
LJUBLJANA
PALAČA LJUBLJANSKE KREDITNE BANKE

Ljubljanska kreditna banka

Delniška glavnica:
Din 50,000.000·–
Skupne rezerve: okrog
Din 10,000.000·–

Centrala: Ljubljana, Dunajska cesta

Podružnice:
Brežice, Celje, Crnomelj, Kranj, Maribor, Metković, Novi Sad, Ptuj, Sarajevo, Split, Gorica, Trst

Brzojavni naslov: BANKA LJUBLJANA
Telefon št.: 261, 413, 502, 503 in 504

Priporoča se za vse bančne posle

Kreditni zavod za trgovino in industrijo

Ljubljana, Prešernova ulica št. 50

(v lastnem poslopju).

Brzojavni naslov: Kredit Ljubljana.

Telefon št. 40, 457 in 548.

Obrestovanje vlog, nakup in prodaja vsakovrstnih vrednostnih papirjev, deviz in valut, borzna naročila, predujmi in krediti vsake vrste, eskompt in inkaso menic in kuponov, nakazila v tu- in inozemstvo, safe-deposits itd. itd.

PROMETNI ZAVOD ZA PREMOG

d. d.

V LJUBLJANI

prodaja

premog

iz slovenskih premogovnikov

vseh kakovosti, v celih vagonih po originalnih cenah premogovnikov za domačo uporabo kakor tudi za industrijska podjetja in razpečava na debelo

inozemski premog in koks

vsake vrste in vsakega izvora ter priporoča posebno prvovrstni češkoslovaški in angleški koks za livarne in domačo uporabo, kovaški premog, črni premog in brikete.

Naslov:

PROMETNI ZAVOD ZA PREMOG, D. D.

V LJUBLJANI

Miklošičeva cesta 15./II.

Obrtna banka v Ljubljani

Kongresni trg št. 4

Telefon št. 508 **Telefon št. 508**

Račun pri poštno-ček. zavodu št. 12.051

Daje kredite v obrtne svrhe po izrednih pogojih, pospešuje ustanavljanje obrtnih in industrijskih podjetij, izvršuje vse bančne transakcije najkulantneje. Vloge na knjižice in na tekoči račun se obrestujejo počenši s 1. novembrom 1922. za pol odstotka višje, torej s

5%

od dne vloge do dne dviga.

Kreditno društvo

Mestne hranilnice ljubljanske

dovoljuje posojila na menice in kredite v tekočem računu

vsem kredita zmožnim osebam in tvrdkam

Aleksandrova cesta št. 7

vogal Beethovnove ulice

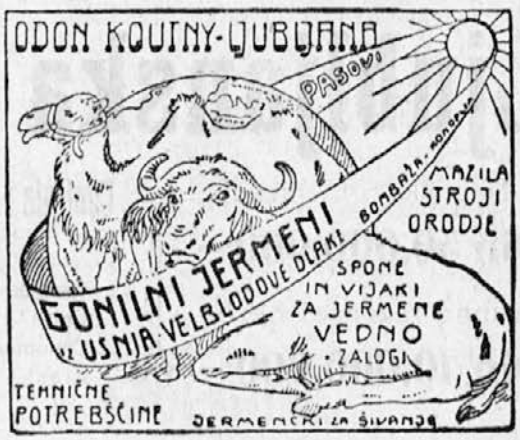

Aleksandrova cesta št. 7

vogal Beethovnove ulice